

El Col·legi Universitari de Girona (1969 - 1981)

per

Joan Miró i Ametller

ELS INICIS

La Universitat Autònoma de Barcelona era autoritzada per una O.M. del 13 de novembre de l'any 1969 a crear Seccions delegades de Facultat a Girona. Una resolució de la Direcció General d'Universitats i Investigació, el 14 de novembre, establí la Delegació de Lletres i, l'any següent, era autoritzada també la de Ciències. Aquestes Seccions han perdurat fins avui, mentre que els estudis de primer curs de Ciències Econòmiques, seguits els cursos 1971-72 i 1972-73, foren suprimits. Es satisfia així un dels punts de la política universitària del llavors Ministre d'Educació i Ciència, José Luis Villar, mercès a la labor negociadora del primer Rector de l'Autònoma, el seu germà Vicente. Però també, en certa manera, es reprenia l'esforç de l'Estudi General estroncat per Felip V.è, i el de la Universitat Lliure de Girona, fulminada l'any 1874 als quatre anys d'edat. L'any 1969, els negociadors volien fer propostes prudentes, sense precipitacions, amb una planificació correcta que no requerís contínues rectificacions. No sembla pas que ho aconseguissin. Cal no oblidar que, a més a més de l'expansió, hi havia en el cap de tots els polítics universitaris d'aquell temps l'evidència del caràcter força conflictiu de les grans concentracions universitàries. Aquest paràmetre amagat subsistia al costat dels arguments de justícia distributiva i de descentralització que bescanviaven Girona, Barcelona i Madrid.

LA SITUACIÓ JURÍDICA DEL COL·LEGI

Tot basant-se en el Decret 452-1969, de 27 de març, la Diputació de Girona sol·licità del Ministeri la transformació de les Seccions delegades en Col·legi Universitari. Hi figurava en qualitat d'entitat promotora la pròpia Diputació i a manera d'entitats col·laboradores l'Ajuntament de Girona, la Caixa d'Estalvis Provincial i la Cambra Oficial de Comerç i Indústria. Cal recordar que el 20 de març de 1970 s'havia proposat la creació de l'anomenada Comissió promotora dels estudis universitaris a Girona, a fi i efecte de convenir els estudis i regular llur sosteniment econòmic, en la qual Comissió, a més de les entitats esmentades, hi havia la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, la Delegació del Ministeri a Girona, la Casa de Cultura i el Govern Civil de Girona. A tall de resposta, un Decret de 15 de juny de 1972 (Decret 1.705/1972), reconeixia provisionalment el Centre en qualitat de Col·legi Universitari adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona. Però un nou Decret, el 2.551/1972, de 21 de juliol, derogava el de l'any 1969, en el qual s'havien fonamentat fins aleshores les entitats promotores i col·laboradores, i presentava una nova regulació ordenadora de la normativa i funcionament dels Col·legis Universitaris. Ara es distingia entre Col·

Classe de geografia dels alumnes del Col·legi Universitari des del Tibidabo. Curs 1971-72.

legis adscrits integrats, caracteritzant els darrers per anar llur sosteniment econòmic a càrrec de la Universitat mare.

La Diputació de Girona sol·licità, el 2 de maig del 1973, que fos atorgat el caràcter d'integrat al Col·legi de Girona; no obstant, sembla que l'expedient enviat amb aquesta finalitat no s'ajustava del tot a les condicions exigides per la llei, ja que hi mancava el Reglament i els Estatuts definitius del centre, puix s'estaven modificant els provisionals per adaptar-los a les seves condicions. Els nous Estatuts foren aprovats per un Ple de la Diputació el 21 d'agost del 1973.

En aquest període hi ha alguns punts foscos. Mentre algú afirma que la documentació va romandre llarg temps congelada, sense tramitar-se, sotmesa arbitràriament a la voluntat d'una persona, d'altres declaren que qui va endarrerir les gestions fou la Gerència de la Universitat Autònoma de Barcelona. Finalment, els papers arribaren a Madrid, sembla que sense passar per l'Autònoma, ja que el vice-director General de Centres Universitaris va retornar la Documentació al Rector de l'Autònoma, el 12 d'agost del 1975, remarcant-li que la instància no era el model oficial i que hi mancava l'informe del Rector tal com estava prescrit.

L'any 1975, la Diputació, en nom de la Comissió promotora del Patronat i després de consultar professors i alumnes, canvià la sol·licitud d'integrat per la d'adscrit. El President havia visitat el Ministre i, en una conversa de passadissos, en Cruz Martínez va dir-li que no era possible autoritzar cap Col·legi integrat més; però, en compensació, li ofería la possibilitat de donar a Girona deu carreres en lloc de dues, i sense conflictes, vagues ni protestes, a més de força més econòmiques d'emparrar. Aquests fets

esdevenien en el marc d'una situació crispada i tensa de relacions entre el Patronat i el personal del Centre universitari a causa d'una vaga iniciada el febrer per reivindicacions professionals, econòmiques i polítiques, detonada per haver tancat el Ministeri la Universitat de Valladolid, que va trobar un ressò estatal i que no es va acabar fins a fi de curs (encara que la Secció de Ciències se'n va desentendre aviat).

Entre advertències indirectes de tancament, la Diputació de Girona va voler distanciar-se del Centre, i l'octubre del 1975 va proposar la constitució de la Comissió de Patronat del Col·legi Universitari de Girona, formada per deu membres segons els Estatuts, en la qual minvava el paper de la Diputació, convertint-se el Patronat en entitat promotora. El President del Patronat, elegit d'entre els noms proposats per la Diputació, fou el Dr. Albert Casellas, professor del Centre, el qual fou designat per O.M. del 8 de novembre del 1975. No obstant, es va manifestar tot seguit una voluntat de supervivència extraordinària que va depassar de lluny totes les reticències. L'esforç de consolidació, mercès al recolzament dels equips rectorals de la Universitat, tot seguint la llei, va portar el Centre a elegir, a finals del curs 1975-76, el Dr. Jordi Nadal per Director.

L'EVOLUCIO ACADEMICA DEL CENTRE

Paral·lelament a la història oficial, el Col·legi s'ha anat consolidant. El nombre d'alumnes ha crescut de 130 l'any 1969 a 618 l'any 1975. El Centre imparteix els primers cicles d'Història, Geografia, Art, Filologia (catalana i castellana), Psicologia, Ciències de l'Educació, Química

TAULA I. Alumnes del Col·legi Universitari

Curs	Lletres	Ciències	Empresarials	Total
1969 - 70	130	—		130
1970 - 71	287	98		385
1971 - 72	378	175	52(a)	605
1972 - 73	360	211	37(a)	608
1973 - 74	364	209		573
1974 - 75(b)	378	234		612
1975 - 76	412	206		618
1976 - 77	409	233		642
1977 - 78	428	251		689
1978 - 79(c)	353	150	260	763(c)
1979 - 80	393	175	325	893
1980 - 81	404	167	378	949
1981 - 82	486	186	406	1.078

(a) Ciències econòmiques.

(b) Càlcul dubtós.

(c) Fins al curs 1977-78, hom comptava alumnes matriculats, inclòs el nombre d'alumnes repetidors.

ca i Biologia, i els primers cursos de Filosofia, Física i Matemàtiques. La Secció de Ciències és ubicada a l'edifici de la Casa de Cultura i la de Lletres, inicialment també a la Casa de Cultura, s'havia traslladat recentment a l'antic Seminari menor de Girona. El Col·legi disposa de migrades instal·lacions acadèmiques i administratives que fa funcionar força sovint al límit de llur capacitat.

A Girona, el Col·legi ha facilitat els estudis a persones allunyades dels grans Centres Universitaris, que altrament hi haurien accedit amb moltes dificultats. El Centre s'ha inserit fermament en el corrent cultural de les comarques

veïnes, sense renunciar al seu caràcter universal, i ha tingut una influència evident que ha ultrapassat l'àmbit acadèmic per entrar en el camp d'acció cultural indestruïble de la vertadera vida universitària. D'altra part és un centre proporcionat, en el qual les relacions entre professors i alumnes són afavorides.

El professorat, entre els quals havien predominat inicialment els professors viatgers que venien a impartir classe un o dos dies a la setmana, s'ha instal·lat a Girona, normalitzant el funcionament acadèmic, regularitzant els horaris, complementant els ensenyaments i iniciant un treball de recerca, sacrificat i volenterós.

TAULA II. Professors del Col·legi Universitari

Curs	Lletres	Ciències	Empresarials
1969 - 70	27	—	
1972 - 73	26	31	
1976 - 77	43	23	
1977 - 78	41	24	
1978 - 79	42	25	14
1979 - 80	41	27	14
1980 - 81	39	23	18
1981 - 82	43	26	20

PERSONAL d'Administració i Serveis:

Secretaria i Administració:	5
Biblioteques:	3
Bidells:	3
Neteja:	4

El Col·legi Universitari de Girona començà la seva activitat el 1969, a la Casa de Cultura.

Aquest professorat, el qual ha comptat amb noms il·lustres de la Ciència i la Cultura catalanes, ha assumit funcions i responsabilitats superiors a les normals a la Universitat, sovint poc remunerades i sense possibilitats de promoció professional.

Fins l'any 1975, el Col·legi tenia un pressupost deficitari en més d'un milió de pessetes cada any. Les aportacions eren negociades i discutides de vegades de mes en mes, i el ritme dels pagaments esdevenia a cops un anguniós ofec. Com a conseqüència de la regulació de la situació del Centre, l'any 1976, el pressupost presentava un dèficit previst avaluat en uns 6 milions de pessetes. Per a l'any 1977, el pressupost es podia considerar inassolible. Els recursos de funcionament eren molt migrats i, any darrera anys, minvava llur proporció dins el pressupost: d'un 8'7% l'any 1975 esdevenia un 6'2% l'any 1977. Els pressupostos de divisions i departaments permetrien només fer-se càrrec de les despeses mínimes, realitzar les pràctiques imprescindibles i fer solament algunes de les adquisicions d'inversió necessàries. En aquestes condicions, qualsevol projecte de recerca era un

somni. El Ministeri, mentrestant, es limitava a subvencionar el Centre amb dues-centes mil pessetes l'any.

Llavors, a finals del curs 1976-77, es va emprendre per part de professors i alumnes una acció solidària de protesta, seriosa i sense gaires aldarulls. I efectiva, ja que comportà la signatura pel Patronat, la Diputació, l'Ajuntament, la Cambra de Comerç, la Caixa provincial, la Caixa de Pensions (amb una diligència de reserva) i l'agrupació de Col·legis professionals, tots convocats pel Governador Civil de Girona, el 30 de juny del 1977, d'un conveni econòmic pel qual el pressupost del Centre es repartia en percentatges. L'existència d'aital conveni semblava una condició «sine qua non» per a la integració, la qual era considerada l'únic camí viable per a la definitiva consolidació del Col·legi. I per a la seva subsistència. A més, la regulació de les aportacions al llarg de l'any podia considerar-se com essencial per ordenar la vida econòmica de forma estable.

Iniciades noves gestions i noves visites, el resultat de les quals no deixa gaire marge a l'optimisme, però sí les portes obertes per seguir treballant, finalment la Junta de Govern de la Universitat Autònoma de Barcelona aprovava el 14 de setembre del 1978 el tràmit d'integració. Tota la documentació era entregada al Ministeri i, uns mesos després, era informada favorablement pel Consell de Rectors. Calia esperar l'aprovació de la Junta Nacional d'Universitats, un òrgan pràcticament inexistent i que en la situació del moment del qual parlem, era molt difícil que es reunís.

EL DESE ANIVERSARI

El curs 1978-79 era incorporada al Col·legi la Secció de l'Escola d'Estudis Empresarials, segons acord del Patronat, aprovat per la Junta de Govern de la Universitat. El Col·legi, a més de les activitats acadèmiques normals, en les inauguracions de curs, podia presentar un conjunt d'activitats, conferències, seminaris, assistències a simposiums i congressos, participacions en treballs i organismes, i publicacions que podem qualificar de remarcable. En una enquesta de la Universitat Autònoma, l'assistència mitjana a classe és de l'ordre del 62% (superior al valor mitjà de la Universitat, que és el 50%), i el percentatge de les assignatures impartides en català és del 79%, col·locant-se el Col·legi entre els Centres més treballadors. Nogensmenys, la majoria dels problemes que l'afecten, econòmics, professionals o de relacions acadèmiques, estan resolts només en part i el Centre, l'octubre del 1979, en arribar el desè aniversari continua en un estat jurídic-legal ambigu, involuntàriament precari.

En efecte, els tràmits de la integració, deturats a Madrid, es van complicar enormement quan en una reunió del Consell de Rectors pre-

sidida pel Ministre d'Universitats i Investigació, transformada així en reunió de la Junta Nacional d'Universitats (aproximadament), davant les propostes d'integració de Collegis Universitaris, va predominar l'abstenció, sembla que a causa d'altres problemes aliens als concrets de Girona.

Mentrestant, el Consell de Ministres havia aprovat, en reunió celebrada el juny del 1980, unes bases per a la integració de Collegis Universitaris. Interrogats verbalment diverses vegades, funcionaris del Ministeri havien respost que la documentació de Girona estava en ordre i que no calia fer cap altre paper. Iniciades noves gestions, amb el recolzament de la Universitat, el Consell Interuniversitari Català, la Generalitat, les corporacions gironines que sempre han ajudat al Col·legi, ensems amb diputats i senadors catalans d'ambdós Parlaments, ha estat comunicat al Col·legi que la sol·licitud d'integració s'havia d'adaptar a les Bases aprovades el juny del 1980. Ha estat necessari, doncs, refer tot el procés, elaborar nous documents, obtenir nous acords i sol·licitar-ne altra vegada l'aprovació dels organismes implicats. No s'ha perdut l'esperança. Prou que les institucions catalanes han demostrat llur confiança en el Col·legi de Girona. Prou que els professors, els alumnes i els treballadors del Centre han demostrat la vitalitat del Col·legi. Prou que dotze cursos d'història,

les publicacions i la participació en la vida cultural i científica han palesat la feina feta.

L'expedient d'integració, una vegada rebut pel Ministeri d'Educació i Ciència, ha requerit tres informes favorables: el de la Direcció General de Personal d'Organismes Autònoms de la Funció Pública, signat el 17 de novembre del 1981; el de la Direcció General d'Administració Local, enviat el 16 de novembre; i el de la Junta de Rectors presidida pel Ministre, aprovat en la reunió del 26 de gener del 1982. La Direcció General d'Ordenació Universitària i Professorat trametrà ara expedients i informes al Ministeri d'Hisenda, el darrer escull. Una vegada depassat aquest obstacle, és d'esperar una ràpida decisió del Consell de Ministres.

Hom podrà dir que aquest resum de les circumstàncies i peripècies del Col·legi Universitari de Girona no s'ajusta al que hauria d'ésser una veritable història del Centre i de les seves actuacions acadèmiques. No obstant, gairebé dos anys després del desè aniversari de la seva fundació, tenim la millor mostra de les activitats del Col·legi: la Miscel·lània en dos volums que recull aportacions de professors actuals i passats, així com d'ex-alumnes avui també professionals universitaris. Això ningú no ho podrà esborrar i serà la mostra més pregonada de la inquietud científica que li donà vida. Es la millor ploma per explicar-ne la història.

**UNIVERSITAT
AUTONOMA
DE BARCELONA
COL·LEGI
UNIVERSITARI
DE GIRONA**